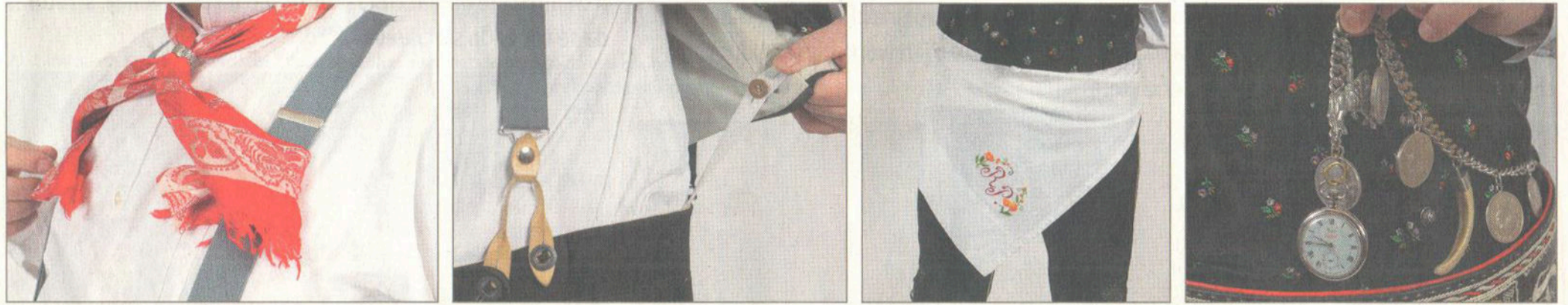

Co se furnëscen pa cun l guant dala gherdëina

Lia Guanc dala gherdëina-Urtijëi à na si plata internet, ulache l vën repurtà dla storia, dla carateristiches y de coche n l tira sëura l guant dala gherdëina. Oradechël féjela nce a l savëi pra ciuna manifestazions che n fej daniëura pea, nvian la jënt a tré sëura tla ucajions defrëntes l guant tradiziunel de Gherdëina

L vën mustrà var per var coche n se furnësc cun l guant dala gherdëina, tlo cun la troht da ost.

Lies - Tl 2012 à la Lia Guanc dala gherdëina-Urtijëi realisà, cun l sustëni dla firma Internet Service, na plata web cun l titul www.trachtenverein.it, per prejenté la Lia, si finaliteies, si program d'atività de uni sajon, publiché fotografies de manifestazions ulache la Lia à fat pea y articuli dl'atività dla Lia. Cun chësta plata web uelen fé cunëscer nosta cultura ladina y nosc guanc dala gherdëina a na gran cumpëida de nteressei, perchël iela nce unida scritta per ladin, tudësch y talian.

Chësta plata web permët de arjonjer una dla finaliteies prinzipales dla Lia, che ie chëla de fé a l savëi cie che n sà dl guant dala gherdëina a jënt nteresseda y dantaldut ala generazions che vën do. L ann passà à n mplu mo publicà sun la plata www.trachtenverein.it secuënzes de fotografies, realisesdes n cunlaurazion cun Claudio Cainelli, che mostra coche n se furnësc var per var cun la trohtes da d'ëila che cunescion te Gherdëina: la gherlanda spiza, la prima dunsela, la jëuna dal ciapel vërt, la bagana (y nevicia), la cazina y la slapa. Chësta fotografies dëssa vester n aiut per se furni aldò dla tradizions che nes ie unides tramandedes.

Tl 2014 ie chësta plata web unida amplieda cun na retrospectiva

storica dla Lia, da canche la ie unida metuda su y coche la s' à svilupà ti ani nchin al didancuei.

Ntan chësc inviern à cialà de purté inant l lëur scumencià cun Claudio Cainelli: n à fat secuënzes fotografiches de coche n se furnësc a puntin cun la trohtes dl pitl mut, dl prim dunsel, dl jëunn dal ciapel vërt y dl ost. Nce chësta fotografies unirà publichedes tla plata web dla Lia per dé ai nteressei na majera nformazion n cont de co se furni cun i guanc dala gherdëina.

Danter l'ativiteies plu mpurtantes dla Lia ie chëla de teni su cun lezitenza, manteni y mpresté ora i bie guanc dala gherdëina che ie unic scinchei ala Lia da benfatëures o che ie unic cumprei dala Lia cun contribuc publics. Coche uni ann à nntan i mëns da d'inviern cialà de cumedé su o mudé ora vel' pez vedl o massa menà di guanc dala gherdëina. N à lascià fé muedri, culeresc y pristli nueves per la pitla mutans dala gherlanda spiza. N valguna gherlandes spizes ie unides cumededes su y n valgunes ie unides fates nueves. Per la baganes à anjenì filzes nueves y vel' culana nce per la gherlandes spizes.

Per chësc instà iel udù danora plu manifestazions, a chëles che la Lia Guanc dala gherdëina - Urtijëi ulëssa nviè de cuer duc i zitadins a fé pea, trajan sëura i bie guanc

dala gherdëina. Chiche ne n' à nia n guant dala gherdëina o a chiche l ti mancia vel' pez, chël possa uni dai 13 de mei inant uni mierculdi sëira dala 20.00 nchin la 21.30 tl local dla lies, tl segundo partimënt dla Cësa de Cultura a Urtijëi, ulache la Lia mprësta ora i guanc dala gherdëina. Te chësta ucajion se damanda la Lia n pitl sustëni acioche n posse purté inant l'atività dla Lia cialan for dassënn de avëi de bie guanc y de pudëi nce i manteni for drët bën.

N fej pea pra la festes via per l ann

La prima manifestazion de mpurtanza, ulache l ie na gran legrëza per duc a udëi na bela cumpëida de chëi dal guant dala gherdëina, ie la pruzescion dla Dumënia dai Andli, che sarà chëst ann ai 7 de juni. Coche l ie tradizion unirà la S. Notburga purteda ntan la pruzescion da mutans dala gherlanda spiza che ie unides cunfermedes chëst ann. Chësta Pruzescion ie drët sentida da duta la pupulazion de Urtijëi. L chor de dljeja, la mujiga, i scizeri de Urtijëi y duc chëi dal guant dala gherdëina juda pea acioche l devënte na gran festa per la cumenanza dl luech.

La Segra de Urtijëi vën chëst ann festejeda ai 5 de lugio: duc ie

nviei de cuer a uni cun l guant dala gherdëina ala Gran Mëssa dla Segra (dala 9.00). Do mëssa uniràl metù su na defileda da noza, che cun si gran cumpëida de trohtes desferëntes ie for na marueia per duc chëi che cëla pro.

La gran defileda "Gröden in Tracht" sarà chëst ann ai 2 de agost a S. Cristina. Cun duta la lies dal guant dala gherdëina dla valeda y la cater mujighes de Urtijëi, S. Cristina, Bula y Sëlva che fej pea, ie chësta festa daniëura n gran avvenimënt per la jënt da tlo y per i patins.

Deberieda cun la Lia per l Turism de Urtijëi uniràl metù a jì chësc instà tré defiledes da sëira: ai 21 de lugio, ai 6 de agost y ai 27 de agost. Chësta defiledes pierà via ntëur la 21.15 tal Fever. Acumpaniei dala notes dla Mujiga de Urtijëi, che jirà danora, jirà tres l zënter de Urtijëi per se fermé sun Plaza Stetteneck, ulache l unirà prejentà plu ala menuda al publich i guanc dala gherdëina.

L ie tradizion jì cun la troht ala Gran Mëssa ai 15 de agost per festejé la Gran Santa Maria, ulache l vën benedi i mac de ciofs y craitles.

Chëst ann sarà la Segra dl Rosar ai 4 de utober. Nce pra chësta festa iel for drët bel a udëi na bela cumpëida de chëi dal guant dala

gherdëina pra la Santa Mëssa dala 8.30 y la pruzescion tres la stredes de Urtijëi.

Uni ann fej la Lia mo pea pra vel' altra manifestazion che vën mo leprò y coche tradizion de nuvëmer pra la defileda de S. Lenert tla Val Badia.

Per finé via la sajon mët la Lia Guanc dala gherdëina-Urtijëi for a jì na jita pra chëla che i cumëmbri y sustenidëures passa deberieda n blòt domesdi. L ann passà de utober ie la Lia jita sun Renon dal Kaserhof, ulache pitli y granc à fat na jita tres l bosch acumpaniei da lamas y alpaca che viv ntan dut l ann sun chësc luech. I lamas y i alpacas fova drët omli y se lasciova mené sauri dai mutons y da vel' grant ntan duta la jita. Cunëscer chisc tieres ie stat n'esperienza nteressanta per duc chëi che fova pea. Pra na bona pitla marënda à mo duc pudù s'la cunté y s'la dé bona.

Speran che l tēmp jede pea y che la jënt de Gherdëina ebe for na gran legrëza de se furni cun l guant dala gherdëina, ulons rengrazië duc i sustenidëures y chëi che se dà ca per manteni nosc bie guanc dala gherdëina y nosta tradizions.

Per la Lia Guanc dala gherdëina-Urtijëi, Patrizia Ciechi Crepaz

L ost.

L pitl mut.

L prim dunsel.

L jëunn dal ciapel vërt.